

OPS

tuki 2016



OPStuki 2016 – Paikallisen opetussuunnitelmaprosessin tukikoulutus



Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu

Ulla Ilomäki-Keisala

ulla.ilomaki-keisala@helsinki.fi

+358401898959

Hyvinvoiva koulu – Perusteista paikalliseksi opetussuunnitelmaksi

eNorssin OPStuki 2016 -suunnitteluryhmä:

Ulla Ilomäki-Keisala

Mervi Kemppainen

Merja Kuosmanen

Annika Lassus

Sari Muhonen

Tuija Saarivirta

TERVETULOA OPStuki 2016 –TYÖPAJAAN 2!

AAMUKAHVIPORINAT

1. Mitkä uusien esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden asiat puhututtavat kunnassanne ja/tai työpaikallanne tänä keväänä eniten?
2. Miten olette hyödyntäneet OPStuki 2016 -tukikoulutuksen työpajan 1 materiaaleja, asioita, ideoita tai työtapoja paikallisen tason ops-työssä?

TYÖPAJAN 2 TAVOITTEET

Hyvinvoiva koulu - uusi monialainen oppiminen

- Jatketaan paikallisen tason yhteistyötä ja vahvistetaan opetussuunnitelman tietoperustaa ja osaamista.
- Perehdytään esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 keskeisiin käsitteisiin: *mm. laaja-alainen osaaminen, oppimiskokonaisuudet (esiopetus), monialaiset oppimiskokonaisuudet (perusopetus) ja vuosiluokkakokonaisuudet.*
- Pohditaan, miten monialainen oppiminen, eheyttäminen, uudet oppimis- ja toimintaympäristöt sekä työtavat muuttavat nykykoulun toimintakulttuuria ja eri oppiaineiden opetusta.
- Suunnitellaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia.
- Tehdään paikallista ops-työtä näkyväksi.
- Suunnitellaan, miten paikallisesti päätettävät asiat toteutetaan käytännössä.

TYÖPAJAN 2 SISÄLLÖT

Hyvinvoiva koulu - uusi monialainen oppiminen

- Oppiaineiden eheyttäminen, uusi oppiminen ja opettajuus, oppimiskokonaisuudet / monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Erilaiset oppimis- ja toimintaympäristöt
- Oppimisteknologia ja erilaiset työtavat opiskelussa ja oppimisessa
- Vuosiluokkakokonaisuudet 1–2, 3–6 ja 7–9
- Oppiaineet (oppiaineen tehtävä, oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt, oppimisympäristöt ja työtavat, ohjaus, eriyttäminen ja tuki)
- Paikalliset ops-prosessit näkyviksi

OPStuki 2016 -TYÖPAJA 2

Ohjelma:

8:45–9:15	Aamukahvit ja tervetuloitovotus
9:15–9:45	Päivän tavoitteet, sisällöt, ohjelma ja ennakkotehtävät
9:45–10:45	Opettajuus, oppimis- ja toimintaympäristöt sekä työtavat muutoksessa
10:45–12:00	Eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet
12:00–13:00	Lounas (<i>omakustanteinen</i>)
13:00–14:30	Vuosiluokkakokonaisuudet ja oppiaineet*
14:30–15:15	Kunta- ja koulukohtaiset opetussuunnitelmaprosessit näkyviksi – esimerkkejä paikallisesta työstä
15:15	Tilaisuus päättyy

*) Kahvitauko noin klo 14

Today'smeet.com/

- Avaa selain.
- **today'smeet.com/OPS2016Lappi**
- Kirjoita nimesi tai lempinimesi.
 - > **Join**
- Kirjoita viestisi (esim. ajatus, idea, kommentti, kysymys tms.)
 - > **Say**

ORGANISOINTIA ILTAPÄIVÄÄ VARTEN

1. Kirjoita esiopetus tai oppiaineen nimi, vuosiluokkakokonaisuus ja oma nimesi pöydällä olevaan lappuun.
2. Kiinnitä lappusi sille osoitettuun paikkaan ennen lounastaukoa.

Esimerkiksi:



ENNAKKOTEHTÄVÄT

ENNAKKOTEHTÄVÄT TYÖPAJAAN 2

1. Perehdy Opetushallituksen esiopetuksen opetussuunnitelman lukuun 4 ja/tai Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman lukuihin 13, 14 ja 15 ainakin yhden oppiaineen osalta.

2. Tutustu seuraaviin materiaaleihin:

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

- <https://www.youtube.com/watch?v=mXvozGMlqug&feature=youtu.be>

Pelit ja pelillisuus:

- pelipaiva.fi
- pelikasvatus.fi
- <https://www.youtube.com/watch?v=4Pn0VXfX5cw>

Oppiminen:

- m.youtube.com/watch?v=l8-bVTJn1No&feature=youtu.be

Digitaalinen muutos:

- <http://www.pedagogisktcentrum.se/skolutveckling/digitalt-l%C3%A4rande>

PEDAGOGINEN KÄVELY

1. Miten ja mihin suuntaan oppimisen tulisi kehittyä?
2. Miten digitaalinen muutos näkyy oppilaissasi?
3. Mihin suuntaan opettajuuden tulisi kehittyä?

OPS 2016 – MIKÄ MUUTTUU?

OPS2016

Oppilaan muuttuva rooli

- yhdessä tekeminen, osallistuminen
- tutkiva ja luova työskentely

Muuttuva maailma

- ympäristö, globalisoituminen, talous, työelämä, teknologia, yhteisöjen monimuotoisuus



Muuttuva opetus

- oppimiskäsitys
- yhteistyö ja kokonaisuuksien rakentaminen

Muuttuva sivistyskäsitys ja osaaminen

- laaja-alaisuus, eettisyys, kestävyys,
- oppimisen taidot, tiedonhallinta ja vuorovaikutus

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Mitä taitoja tarvitaan tässä ja nyt – tulevaisuudessa (2010)?

- Luovuus ja innovatiivisuus
 - Kriittinen ajattelu
 - Ongelmanratkaisu
 - Viestinnän taidot
 - Kollaboraatio
 - Kyky löytää, arvioida ja hyödyntää
 - Teknologinen lukutaito
- (Enkenberg, 2010)

Laaja-alainen osaaminen (OPS2016):

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen **L1**
2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu **L2**
3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot **L3**
4. Monilukutaito **L4**
5. Tieto- ja viestintä-teknologinen osaaminen **L5**
6. Työelämätaidot ja yrittäjäyys **L6**
7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen **L7**

Oph:n esiopetuksen ops, luku 2.5 s. 10-

Oph:n perusopetuksen ops, luku 3.3 s. 17-

OPETTAJAN MUUTTUVA TEHTÄVÄNKUVA (1)

- Toimintatapojen ja koulun toimintakulttuurin uudelleen ajattelua, suunnittelua ja käytänteiden toteutusta
- Yksintekemisen kulttuurista yhdessä tekemiseen niin opetus- kuin kasvatustyössä
 - suunnittelu, toteutus ja arviointi
 - moniammatillinen yhteistyö
 - eri oppiaineita opettavien opettajien yhteistyö
 - samanaikaisopetus, tiimityö jne.
- Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen sekä uusien toiminta- ja työskentelytapojen kehittäminen
 - vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutuksen määrä
 - ajan ja työtehtävien hallinta

OPETTAJAN MUUTTUVA TEHTÄVÄNKUVA (2)

- **Yhteistyön lisääntyminen koulun ulkopuolisten tahojen kanssa**
 - asiantuntijatehtävät
- **Oppimisympäristöjen ja sosiaalisen median tuomat muutokset**
 - oppimateriaalien jakaminen, kierrättäminen ja kehittäminen
- **Työtehtävien jakaminen ja kierrättäminen oppivassa yhteisössä**
 - vaatimukset ja haasteet > mielekkyys > työmotivaatio > ajankäyttö
- **Opettajien ja muun henkilökunnan vahvuuksien ymmärtäminen ja hyödyntäminen**
 - niin opetus-, kasvatus- kuin muussa koulun kehittämistyössä

OPETTAJUUDEN TARKASTELUA

- Miten opetussuunnitelma 2016 muuttaa opettajuutta?
 - koulun toimintakulttuurin muutos
 - uusi oppimiskäsitys
 - laaja-alainen osaaminen
 - oppiaineiden yhteistyö, eheyttäminen
 - oppimisympäristöt ja työtavat jne.

OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT

MITÄ OPS:SSA LUKEE?

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014):

- **Luku 3:** Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri
 - Oppimisympäristöt esiopetuksessa luku 3.2 s. 13–
- **Luku 4:** Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet
 - Monipuoliset työtavat luku 4.1 s. 18–

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014)

- **Luku 4:** Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri
 - Oppimisympäristöt ja työtavat luku 4.3 s. 27–
 - Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet luku 4.4 s. 29–

ESIOPETUKSEN OPS (1)

Paikallisesti päätettävät asiat esiopetuksen ops luku 3.4

- esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet ja arvioinnin käytännöt
- esiopetuksessa käytettävät **oppimisympäristöt** sekä niiden arviointiin liittyvät käytännöt
- yhteistyön tavoitteet ja käytännöt esiopetuksen toteuttamisessa, huoltajien kanssa sekä siirtymävaiheissa
- yhteistyön eri osa-alueiden arvioinnin käytännöt

Opetuksen järjestäjä huolehtii, että kukin esiopetuksen toimintayksikkö voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä.

Täsmennykset opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko yksikkökohtaiseen ops:aan tai lukuvuosisuunnitelmaan.

ESIOPETUKSEN OPS (2)

Paikallisesti päätettävät asiat esiopetuksen ops luku 4.5

Monipuoliset työtavat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan,

- millaisia **työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavia periaatteita** paikallisesti käytetään
- miten henkilöstön **itsearviointia sekä huoltajilta saatua palautetta käytetään työtapojen kehittämässä.**

PERUSOPETUKSEN OPS

Paikallisesti päätettävät asiat perusopetuksen ops luku 4.5

- mitkä ovat **oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset** (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)

OPPIMISYMPÄRISTÖT (1)

- Oppimisympäristöillä tarkoitetaan **tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä**, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöihin kuuluvat myös **välineet, palvelut ja materiaalit**, joita opiskelussa käytetään.
- Oppimisympäristöjen tulee tukea **yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta**.
- Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät **vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista**.
- Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon **eri oppiaineiden erityistarpeet**.
- Oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja **myös koulun ulkopuolella**.

OPPIMISYMPÄRISTÖT (2)



Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys.

Kuva: Ubiko-solu, Oulun yliopiston Oulun normaalikoulu

OPPIMISYMPÄRISTÖT (3)



Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen.

Kuva: Aila Hartikainen ja Auli Siitonen, Työparityöskentely osana oppimaisemaa, Oulun yliopiston Oulun normaalikoulu

OPPIMISYMPÄRISTÖT (4)



Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä.

Kuva: Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu

OPPIMISYMPÄRISTÖT (5)



Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla.

Kuva: Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu

OPPIMISYMPÄRISTÖT (6)



Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä.

Kuva: Tunja Tuominen, 2a lk:n Jättiläiskuplakone syksyllä 2014
Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu

TYÖTAPOJEN VALINNAN LÄHTÖKOHDAT

- Lähtökohtana oppimiskäsitys ja tavoitteet
- Laaja-alaisen osaamisen edistäminen
- Motivaation vahvistaminen
- Eriyttäminen ja työtapojen valinta
- Eheyttäminen ja työtapojen valinta
- Yhteisöllisen oppimisen tukeminen
- Tieto- ja viestintätekniikan monipuolinen hyödyntäminen

IRMELI HALINEN, OPETUSHALLITUS

MONIPUOLISET TYÖTAVAT ESIOPETUKSESSA

- Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut **tehtävät ja tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet.**
- Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten **kasvua ja oppimista**, heidän **laaja-alaisen osaamisensa** kehittymistä sekä vahvistetaan **sosiaalisia taitoja.**
- Työtavat ovat sekä oppimisen **väline että opettelun kohde.**
- **Lapset osallistuvat** toiminnan suunnitteluun, työtapojen valintaan ja tekevät erilaisia työtehtäviä (arjen osallisuus).
- Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristöissä **on riittävästi erilaisia leikkiin ja opetteluun soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä mahdollisuus käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa.**
- Työtapoja **kehitetään** yhteisesti henkilöstön itsearvioinnin sekä lapsilta ja huoltajilta **saadun palautteen perusteella.**

TYÖTAVAT PERUSOPETUKSESSA (1)

- Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle asetetut tavoitteet ja oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet.
- Työtapojen **vaihtelu tukee ja ohjaa** koko opetusryhmän ja **jokaisen oppilaan oppimista**.
- **Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus** antaa oppilaalle mahdollisuuden **osoittaa osaamistaan eri tavoin**.
- **Tutkiva ja ongelmalähtöinen oppiminen, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta, tieto- ja viestintäteknologia, pelit ja pelillisuus, draamatoiminta, opetuksen eheyttäminen**
- Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta.
- **Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa** ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä (vrt. yhteiset tavoitteet, suunnittelu ja arviointi, motivaatio, vastuu ja työskentely).

TYÖTAVAT PERUSOPETUKSESSA (2)

- **Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot** edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi.
- Työtapojen valinnalla voidaan tukea **yhteisöllistä oppimista**, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Työtapojen valinnassa otetaan huomioon **eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen**.
- Opetuksen **eriyttäminen ja myös eheyttäminen** ohjaa työtapojen valintaa.
- Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen **tieto- ja viestintäteknologian käyttö** lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan.
- Työtapojen valinnassa hyödynnetään **pelien ja pelillisyyden** tarjoamat mahdollisuudet.

YHTEISÖLLINEN OPPIMINEN

**Matematiikka: ajattelun sanoittaminen yhteisöllisesti
(ajattelu ja oppiminen)**

<https://www.youtube.com/watch?v=EQ1NlxSxtc4>

Videon katselun jälkeen:

- Miten mahdollisimman moni oppilas osallistuisi oppitunnilla oppimisprosessiin aktiivisesti?
- Mikä merkitys on orientaatiovaiheella? Entä oppitunnin agendalla?
- Millainen on osaamiseen kannustava oppitunti tai oppitunnin vaihe?
- Mikä on opettajan rooli ja päätehtävät oppitunnilla?
- Miten ja miksi oppitunnin arviointiosuus tehdään?

OPPIMISTEKNOLOGIA OPPIMISEN EDISTÄJÄNÄ

Ennakkokysymykset:

1. Missä kaikkialla oppimista tapahtuu?
2. Mitä oppimisen paikkoja ja tiloja käytämme harvoin?
3. Miten huomioimme jatkossa paremmin ne oppilaiden taidot ja tiedot, jotka opitaan koulun ulkopuolella?
4. Miten huolehdimme oppilaan turvallisuudesta oppimisympäristöjen laajentuessa ja muuttuessa?
5. Miten nykyajan lapsi ja nuori hahmottaa omaa todellisuuttaan ja elää tässä ajassa? Entä tulevaisuudessa?
6. Mihin suuntaan suomalaisen koulun on kehityttävä?

(ks. Leena Krokfors ja Kirsti Lonka)

<http://www.kaikkialla.fi/2013/03/01/7173/>

(Katso: 3:28-11:55, oppiminen, formaali ja informaali)

(Katso: 11:56-14:34, 21. vuosisadan haasteet)

(Katso: 14:34-18:55, nykyajan lapsi/nuori: osallisuus, harjoittelu, luominen, jakaminen ja pelaaminen)

(Katso: 21:28-26:24, oppilasesimerkki, oppimisen ja opettajuuden muutokset)

PELATAAN!

- kahoot.it
- Game pin
- Enter

TVT JA PELILLISYYS

UUSI OPPIMINEN – KOLLABORATIIVINEN OPPIMINEN

Eskarilainen vuonna 2016 → töissä vielä 2080-2090?



**Mikä on koulun
vahvuus
oppimisen
tukemisessa?**

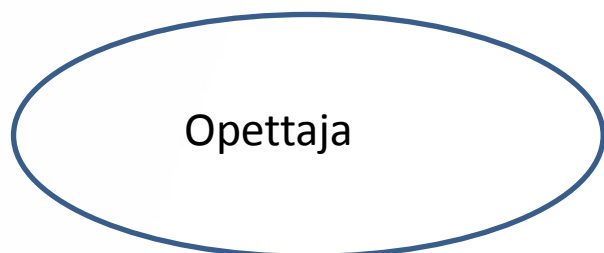
**Minkä tulisi
säilyä?**

Mitä muuttaa?

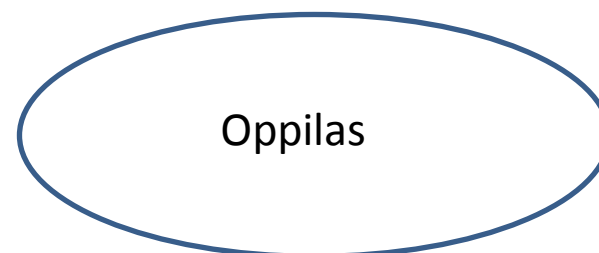


[Digitaalijan opettaja:](https://www.youtube.com/watch?v=8NFNPw5uxNO)
<https://www.youtube.com/watch?v=8NFNPw5uxNO>

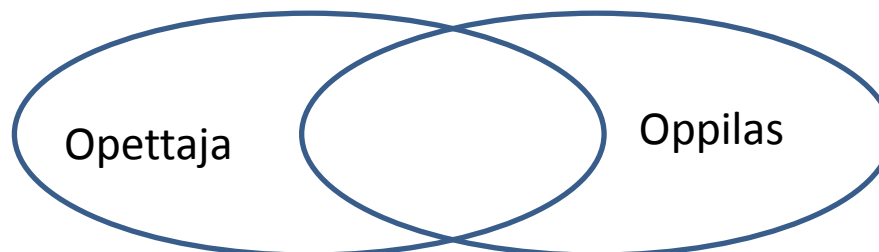
OPPIMINEN – KENEN PROSESSI?



"Näin opetan sisällöt."



"Opettaja opettaa asioita."

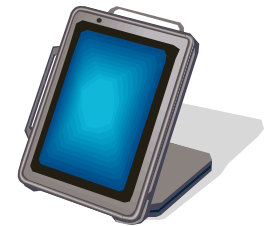


"Opiskelemme yhdessä toimien oppien toisiltamme, toisistamme ja maailmasta." (sosiokonstruktivismi)

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIAN KÄYTTÖ

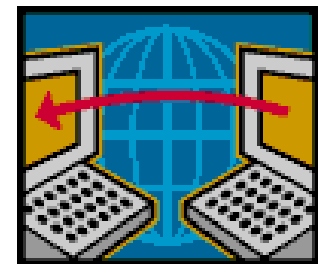
EU-komission selvitys: *Digital agenda for Europe, 2013*

- suomalaiset opettajat käyttävät tietotekniikkaa tuntien valmistelussa, mutta eivät juurikaan oppilaiden kanssa
- eriarvoisuus suurta
- kahdeksannella luokalla tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntäminen on meillä heikointa kaikista vertailluista seitsemästä maasta
- kuilu kasvaa vapaa-ajan ja koulun välillä



Nuorten monet yhteisöt ovat netissä:

- > entä jos yhteisöt, tietokäytännöt ja laitteet valjastettaisiin oppimiskäyttöön?
- oppimisen kiinnostavuus ja pelien 'koukuttavuus'
 - oppimisen kaikkiallisuus, 'ubiikkisuus' (ubiquitous)
 - laitteiden käyttämisestä laitteiden hyödyntämiseen



INTERNETISTÄ

Yli puolet eurooppalaisista 9-16-vuotiaista lapsista ja nuorista jakaa internetissä mediasisältöjä toisten kanssa.

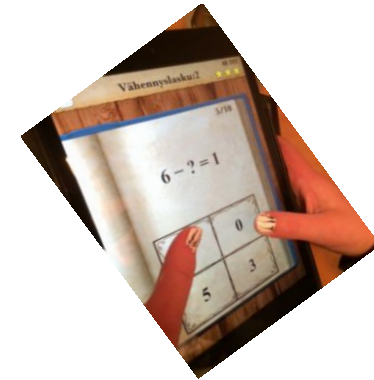
Internetin käyttäjät voidaan jakaa karkeasti

- a) Vierailijoihin (visitors), mm. tiedon etsintä
 - b) Asukkaisiin (residents), mm. viettävät paljon aikaa sosiaalisessa mediassa, tuottavat ja jakavat tekstiä, kuvaa, videoita ja multimediasisältöjä ja kommentoivat toisten tuottamaa sisältöä.
- Internet on asukkaille sekä paikka että yhteisö.

(Kangas, Vesterinen & Krokfors, 2014)

PELIT JA PELILLISYYS

- kaikenlaiset pelit opetuksessa
- mielekkyys, motivoivuus
- toiminnallisuus, vuorovaikutus
- tiedolliset sisällöt
- mahdollinen kiinnostuksen lisääntyminen ja oppimistulosten parantuminen
- vrt. pelkkä pelien 'viihteellisyys'
- yhdistetään usein käsitteisiin ilo, hauskuus, koukuttavuus, luovuus



Tutkimus: Pelaajabarometri 2011: Pelaamisen muutos

http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65502/pelaajabarometri_2011.pdf?sequence=1

Tutkimus: Pelaajabarometri 2013: Mobiilipelaamisen nousu

http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95150/pelaajabarometri_2013.pdf?sequence=1

PELEISSÄ OLENNAINAISTA

- itseohjautuvuus
 - vaikeustasot
 - monipuolisuus
 - pitkän ja lyhyen aikavälin tehtäviä
 - palkkioita
 - etsimistä, ongelmanratkaisua ja löytämistä
 - tukea jne.
- > nämä oppimisprosesseissa hyödynnettäviksi

Opiskeluympäristöjen kehittäminen pelillistämisen menetelmillä

- Pelillistäjä(t)
- Tekninen ratkaisu ja pelillistämisen keinot

EHEYTTÄMINEN – MITÄ JA MITEN?

MITEN PAIKALLINEN TIEKARTTA TUKEE EHEYTTÄMISTÄ?

http://www.oph.fi/ops2016/tiekartta/miten_eheytamme



EHEYTTÄMISESTÄ JA MONIALAISISTA OPPIMISKOKONAISUUKSISTA

- <https://www.youtube.com/watch?v=mXvozGMlqug>

KÄSITTEISTÄ (1)

- **Eheyttäminen**, ”eheä”, kokonainen
- **Ilmiölähtöinen oppiminen / ilmiölähtöinen opetus** > ilmiöoppiminen
- **Tutkiva oppiminen /tutkiva opetus**

(ks. Hannele Cantell)

TIEDONALAKOHTAINEN JA ILMIÖKESKEINEN OPPIMINEN

Tiedonalakohtainen eheyttävä oppiminen

- Lähtökohtana opettajan tai opettajien ennakkosuunnittelu ja/tai yhteistyö oppilaiden kanssa
- Eri tiedonalojen eli eri oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt korostuvat
- Oppimateriaalit ja eri tietolähteet

Ilmiökeskeinen oppiminen

- Lähtökohtana oppilaiden kysymykset > oppijälähtöisyys
- Tutkimuskysymys (vrt. design – pedagogiikka)
- Asiantuntijoiden käyttö
- Eri tietolähteet
- Tieto rakennetaan yhdessä > voi syntyä uutta tietoa
- Taito- ja taideaineiden integrointi

(ks. Hannele Cantell)

OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN

Opetuksen eheyttäminen

- on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa **toimintakulttuuria**.
- edellyttää **pedagogista lähestymistapaa**, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti **oppiainerajat ylittäen** tarkastellaan todellisen **maailman ilmiöitä ja teemoja kokonaisuuksina**.
- auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi **vuorovaikutuksessa** toisten kanssa.

MITEN EHEYTTÄMINEN TOTEUTETAAN? (1)

Eheyttämistä voidaan toteuttaa:

- **rinnastamalla** eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti.
- **jaksottamalla** eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi.
- **toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja** kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä, leirikouluja jne.
- suunnittelemalla **monialaisia, pitempiketoisia oppimiskokonaisuuksia**, joiden toteuttamiseen osallistuu **useampia oppiaineita** ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja.
- muodostamalla **oppiaineista integroituja** kokonaisuuksia (vrt. ympäristöoppi).
- **kokonaisopetuksena**, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttettynä kuten esiopetuksessa.

MITEN EHEYTTÄMINEN TOTEUTETAAN? (2)

- Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa päätetään opetuksen eheyttämistavoista sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien **tavoitteista, sisällöistä sekä toteuttamistavoista** (yksi monialainen oppimiskokonaisuus/lukuvuosi/oppilas).
- Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan **riittävän pitkäkestoisiksi** siten, että oppilailla on **aikaa syventyä** oppimiskokonaisuuden sisältöön ja **työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti**.
- Oppimiskokonaisuuksien **aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään luvussa 4.2. kuvattuja toimintakulttuurin periaatteita.**

KÄSITTEISTÄ (2)

- **Oppimiskokonaisuudet esiopetuksessa**
 - ks. esiopetuksen opetussuunnitelma luku 4.3 s. 20–
- **Monialaiset oppimiskokonaisuudet perusopetuksessa**
 - ks. perusopetuksen opetussuunnitelma luku 4.4 s. 29–

ESIOPETUKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA OPPIMISKOKONAISUUDET

ESIOPETUKSESTA

- luonteeltaan eheyttettyä opetusta
- muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista
- lähtökohtana lapsen kiinnostuksen kohteet ja luvussa 4.3 kuvatut opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet, jotka ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita (ks. kuvio s. 21)
- Oppimiskokonaisuuksien kesto ja toteutustapa vaihtelevat valitun aihepiirin, tilanteen ja lasten oppimisen etenemisen mukaan.
- Luvussa 4.3 kuvatut yhteiset tavoitteet on ryhmitelty viideksi kokonaisuudeksi.
- Kuhunkin kokonaisuuteen on koottu tavoitteita, joilla on toisiinsa liittyviä opetuksellisia ja kasvatuksellisia tehtäviä.
- Eri kokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä yhdistellään pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla esiopetuksen oppimiskokonaisuuksia muodostettaessa.

ESIOPETUKSEN OPPIMISKOKONAISUUDET

Esiopetus

- Ilmaisun monet muodot
 - Kielen rikas maailma
 - Minä ja meidän yhteisömme
 - Tutkin ja toimin ympäristössäni
 - Kasvan ja kehityn
-
- Oppimiskokonaisuuden nimi,
 - Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet,
 - Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

(Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
luku 4.3 s. 20 – 28)

ESIOPETUKSEN OPS 2016

Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Paikalliseen opetussuunnitelmaan liitetään esiopetuksen yhteiset tavoitteet, jotta esiopetuksen yhtenäisyys voi toteutua. Lisäksi opetussuunnitelmassa kuvataan, miten lasten mielenkiinnon kohteet otetaan huomioon oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan tarkentaa yhteisten tavoitteiden kuvauksia.

MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET PERUSOPETUKSESSA VUOSILUOKILLA 1–9

MONIALAISET

OPPIMISKOKONAISUUDET (1)

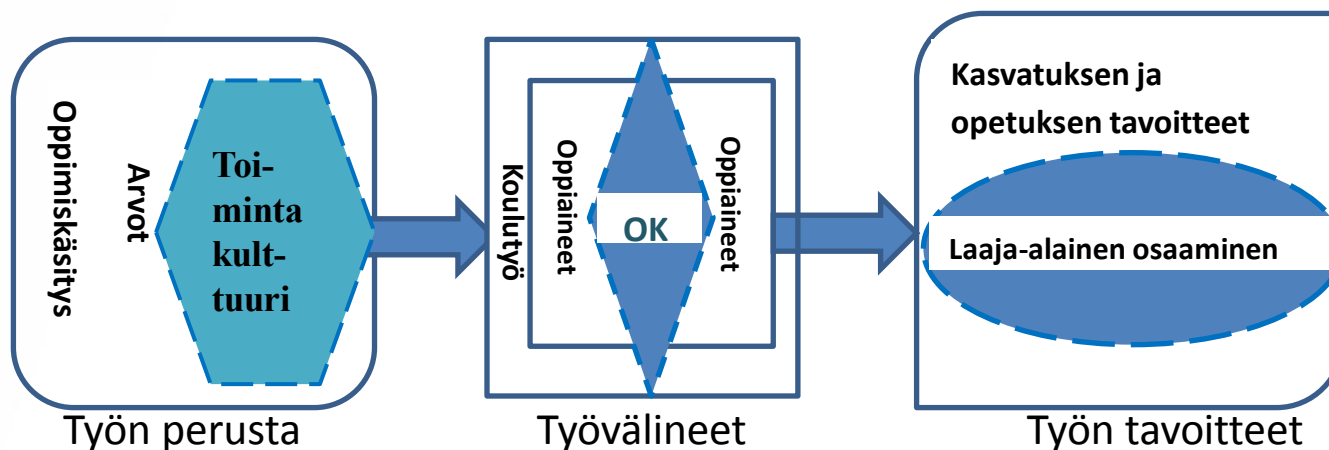
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja.
- Oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti **laaja-alaisen osaamisen** kehittymistä.
- **Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti**; suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia; tilaisuus ja mahdollisuus yhteistyölle
> **paikallisuus, ajankohtaisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys**
- Niiden toteuttamisen tulee ilmentää **koulun arvoja ja oppimiskäsitystä.**

MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET (2)

Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja avartavia asioita, joiden tavoitteena on:

- vahvistaa oppilaiden **osallisuutta** ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen **suunnittelussa**.
- nostaa **esiin oppilaiden merkitykselliksi kokemia kysymyksiä** sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen.
- lisätä mahdollisuuksia **opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa**.
- tarjota mahdollisuuksia yhdistää **koulun ulkopuolinen oppiminen** koulutyöhön.
- antaa tilaa **älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin**.
- vahvistaa **tietojen ja taitojen soveltamista** käytäntöön sekä harjaannuttaa **kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta**.
- innostaa oppilaita toimimaan **yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla**.

MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET (3)



Monialaiset oppimiskokonaisuudet (OK) ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden toteuttamisen tulee ilmentää **koulun arvoja ja oppimiskäsitystä**. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat perusopetuksen **toimintakulttuurin kehittämistä** ohjaavia periaatteita ja tukevat **laaja-alaisen osaamisen** kehittymistä.

OPPIMISKÄSITYS

Oppilas on **aktiivinen toimija**, joka oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu **vuorovaikutuksessa** toisten oppilaiden, aikuisten ja eri yhteisöjen kanssa

Oppiminen on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua ja näiden **prosessien monipuolista arvioimista**

Koska oppilaan minäkuva ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen, **oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus** on erittäin tärkeää

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen tulee ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Miten?

TOIMINTAKULTTUURI

Miten monialaisten oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään luvussa 4.2. kuvattuja toimintakulttuurin periaatteita?



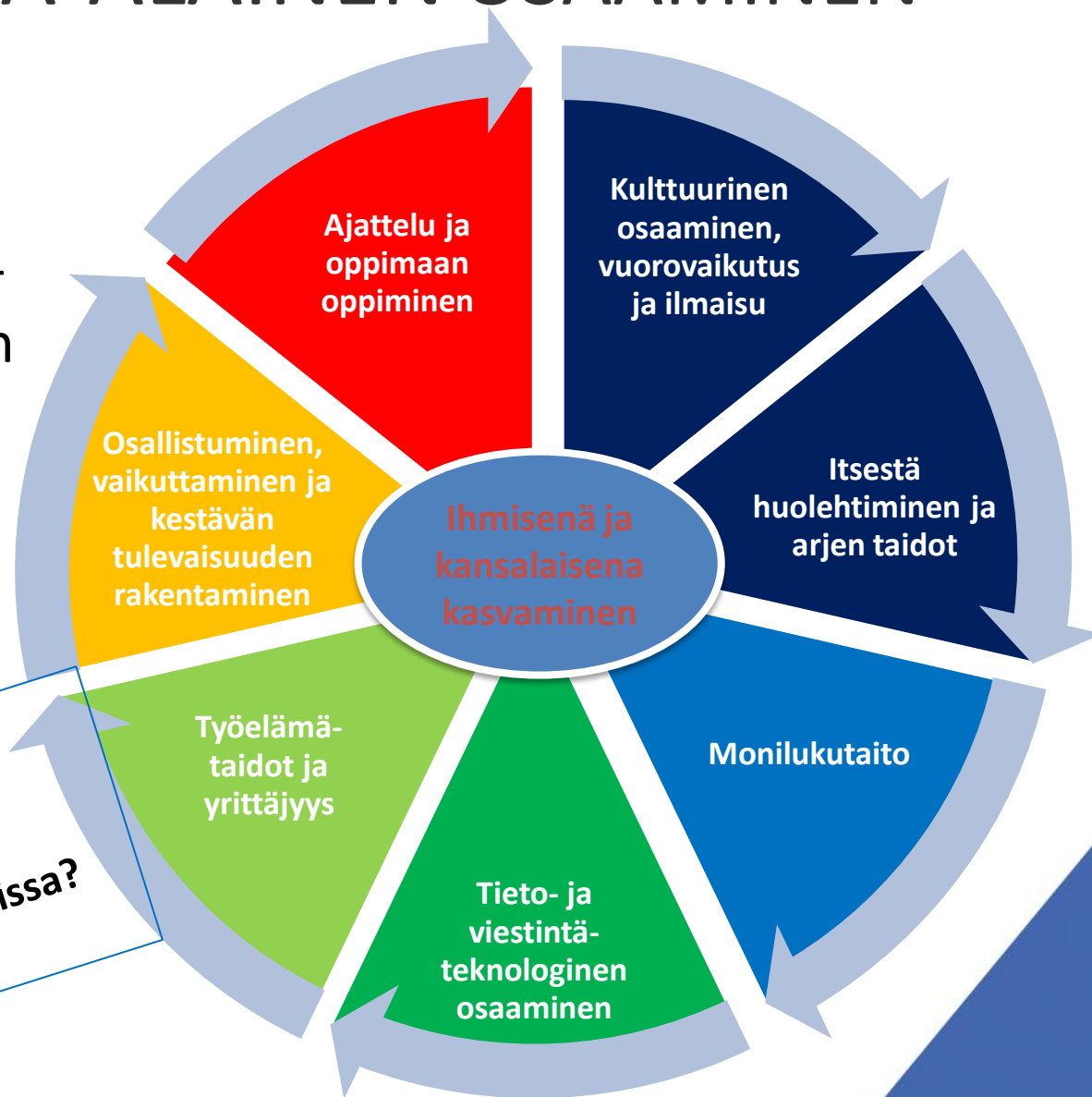
IRMELI HALINEN, OPETUSHALLITUS

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Perusopetuksen
tavoitteet ja laaja-
alainen osaaminen

- tiedot
- taidot
- arvot
- asenteet
- tahto

Miten laaja-alainen
osaaminen toteutuu
monialaisissa
oppimiskokonaisuuksissa?



PAIKALLISESTI PÄÄTETTÄVÄT ASIAT (1)

- Miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan?
- Miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan?
- Koulukohtaisesti täsmennetään:
 - paikalliset tavoitteet
 - toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat
 - tavoitteet ja sisällöt
 - arviointikäytännöt
 - toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen

PAIKALLISESTI PÄÄTETTÄVÄT ASIAT (2)

- Eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkoittaa oppimiskokonaisuusiin liittyvän **oppilaan arvioinnin käytänteet**.

Täsmennykset kirjataan joko **koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan** opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

- Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia **yhteistyösuunnitelmia** koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

PADLET www.padlet.com

- **OPStuki 2016 I-vaihe:** Mitä monialaisia oppimiskokonaisuuksia olemme toteuttaneet?
- **OPStuki 2016 II-vaihe:** Miten me toteutamme monialaiset oppimiskokonaisuudet uuden ops:n normitekstin mukaisesti?
- <http://www.youtube.com/watch?v=5c9vWCPn8ys>
- <http://www.youtube.com/watch?v=UuzciL8qCYM>

MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET

Kolme haastetta (ks. Hannele Cantell)

- Opettajien välinen yhteistyö – miten?
- Organisointi, suunnittelu ja toteutus – miten?
- Miten oppilaat mukaan?

<https://www.youtube.com/watch?v=dpHYeRxlqfw>

(Juhannuskylän koulu, hautomot)

Vain kolme haastetta!

MITEN JA MILLOIN MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET VOITAIISIIN TOTEUTTAA?

Mikä?

Mitä?

Miten?

Missä?

Milloin?

Kuka ja ketkä?

MITEN MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET VOITAIISIIN TOTEUTTAA?

Esimerkki

Rauman normaalikoulu

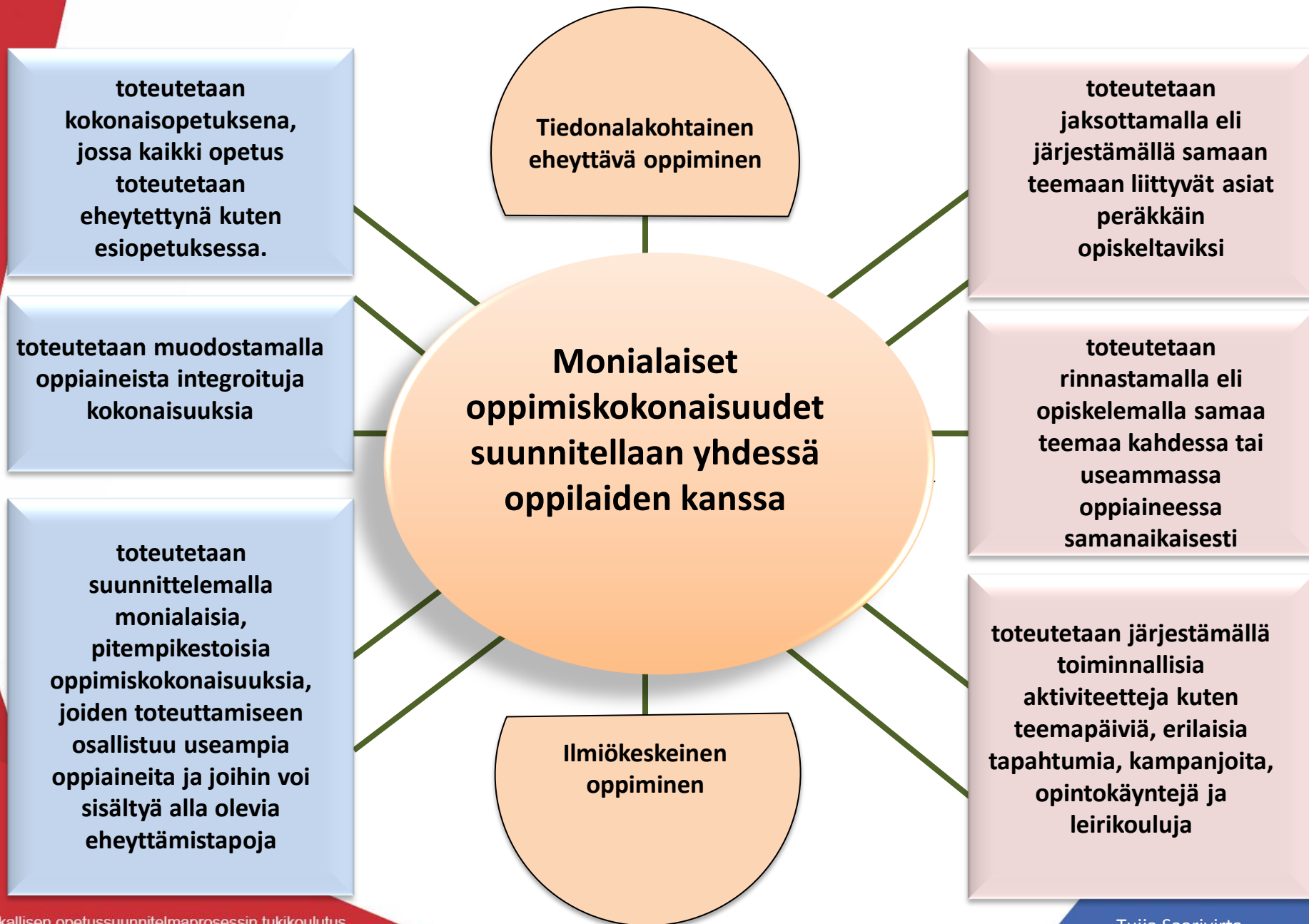
Tuija Saarivirta

OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN ^eNORSSI JA MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET

- Eheyttämisen tarkoituksena on auttaa oppilasta ymmärtämään opiskeltavien asioiden välisiä suhteita ja keskinäisiä riippuvuuksia.
- Työskentelyjaksot auttavat oppilaita soveltamaan tietojaan.
- Oppimiskokonaisuudet tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen.

- **Oppilaat voivat hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta.**
- **Oppimiskokonaisuuksien on oltava riittävän pitkäkestoisia. Oppilailla on oltava aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti.**
- **Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.**

- **Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia.**
- **Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä.**
- **Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita.**



MONIALAISTEN OPPIMISKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

- ✘ Onko oppilaan osallisuus vahvistunut?**
- ✘ Onko oppilaalla ollut mahdollisuus olla mukana tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa?**
- ✘ Ovatko oppilaat saaneet tuoda esiin merkitykselliseksi kokemiaan kysymyksiä sekä käsitelleet ja edistäneet niitä?**
- ✘ Ovatko oppilaat opiskelleet erilaisissa ja erikäisten oppilaiden ryhmissä?**
- ✘ Ovatko oppilaat saaneet työskennellä useiden eri aikuisten kanssa?**

- ✘ Onko oppilailla ollut mahdollisuus yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön?**
- ✘ Onko oppimiskokonaisuus antanut tilaa älylliselle uteliaisuudelle ja luovuudelle?**
- ✘ Onko oppimiskokonaisuus haastanut monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin?**
- ✘ Onko oppimiskokonaisuus vahvistanut arkiosaamista?**
- ✘ Onko oppimiskokonaisuus vahvistanut kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta?**
- ✘ Onko oppimiskokonaisuus innostanut oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla?**

Oppimiskokonaisuuksien suunnittelun ja toteutuksen dokumentointi

Alustava lomakesuunnitelma neljässä seuraavassa diassa

	<p>Monialaisen oppimiskokonaisuuden nimi ja eheyttämisen tapa (OPS:n perusteiden mukaan: OHJE: Tähän voidaan jo merkitä, jos oppilaiden kiinnostuksen kohteet ovat olleet ensisijainen syy oppimiskokonaisuuden toteuttamiselle.</p>	
	<p>Oppimiskokonaisuus on kirjattu seuraaviin suunnitelmiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • paikallinen OPS • koulukohtainen OPS • lukuvuosisuunnitelma 	
	<p>Oppimiskokonaisuuden jatkuvuuden periaate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>OHJE: kirjataan, onko vuosittainen vai vain tälle lukuvuodelle suunniteltu</p>	
	<p>Oppimiskokonaisuuden käytännön järjestelyt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajankohdat • tuntimäärät • koko koulua vai vain osaa oppilaista koskettava <p>OHJE: Tuntimäärät voidaan merkitä myös oppiaineiden ja osallistuvien ryhmien kohdalle.</p>	
	<p>Tavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>OHJE: Kannattaa tutustua alla olevaan arviointipohjaan.</p>	
	<p>Sisällöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	
	<p>Työtavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>OHJE: Oppilaiden mukanaolo suunnittelussa ja toteutuksessa on aina toteuduttava!</p>	
	<p>Kokonaisuuden päävastuuhenkilöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>OHJE: Jäljessä on lueteltu osallistuvat opettajat ja tahot. Tässä kohtaa tarkoitetaan ydinorganisointiryhmää, mikäli sellaiseen on tarvetta. Pyrkimys on, että toimintakulttuurin muuttumisen myötä päästään kattavaan yhteistoimintaan.</p>	
	<p>Kokonaisuuden dokumentoinnista huolehtivat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	
	<p>Kokonaisuuden onnistumisen arviointisuunnitelma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>OHJE: Alla on erikseen arvioinnista luonnos toteutumisen jälkeen. Tähän tulee suunnitelma, koska esim. oppilailla voi olla uusia näkemyksiä ja toteuttamistapoja arviointiin, jotka voidaan lisätä alla olevaan arviointikaavakkeeseen.</p>	

**Kannattaa miettiä
kirjataanko oppimiskokonaisuus
OPS :aan vai
lukuvuosisuunnitelmaan!**

Suunnittelu

arviointi

Monialaisen oppimiskokonaisuuden arviointi ja kehittäminen							
Yhteenvedon päiväys/kirjaaja							
Arviointiin osallistuneet henkilöt, ryhmät, tahot:							
<ul style="list-style-type: none"> • OHJE: Oppilasryhmät näkyvät esim. alla olevasta kohdasta.							
Miten arviointi on toteutettu:							
<ul style="list-style-type: none"> • 							
Arviointi oppimiskokonaisuuden vaikuttavuuden laajuudesta:							
OHJE: Vasemmassa syrjässä on laaja-alaisen osaamisen alueiden lyhennemerkinnyt. Arvioinnin voi suorittaa siihen värien avulla. Tavoitelauseiden arvioinnin voi myös kirjata väreillä.							
L1	L2	L3	L4	L5	L6	L7	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Oppilailla on ollut mahdollisuus olla mukana tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa.	Oppilaat ovat saaneet tuoda esiin merkitykselliseksi kokemiaan kysymyksiä sekä käsitelleet ja edistäneet niitä.	Oppilaat ovat opiskelleet erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä.	Oppilaat ovat saaneet työskennellä useiden eri aikuisten kanssa.	Oppilailla on ollut mahdollisuus yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön.	Oppimiskokonaisuus on antanut tilaa älylliselle uteliaisuudelle ja luovuudelle.	Oppimiskokonaisuus on haastanut monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin.	Oppimiskokonaisuus on vahvistanut arkiosaamista.
9.	10.						
Oppimiskokonaisuus on vahvistanut kestävä elämäntavan mukaista toimijuutta.	Oppimiskokonaisuus on innostanut oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.						
Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttaneita asioita tai toteutuneita sisältöjä, joita kannattaa hyödyntää esim. muiden kokonaisuuksien toteuttamisessa tai vastaavan kokonaisuuden jatkokehittämissä:							
1.							

SUUNNITELLAAN MONIALAISIA OPPIMISKOKONAISUUKSIA

Ideoidaan kaksi erilaista oppimiskokonaisuutta:

1. Lähtökohtana tiedonalakohtainen lähestymistapa
2. Lähtökohtana ilmiökeskeinen oppiminen
 - Pohtikaa erityisesti, millaisia asioita oppilaat voivat tuoda pohdittavaksi.
 - Käyttäkää esim. popplet –työkalua

<http://popplet.com/>

POPPLLET

Popplet = ajatuskarttatyökalu, iso taulu, johon luodaan kuplia (popples)

<http://popplet.com/> (-> valitse Try it out)

AppStore: Popplet lite (ilmainen)

TOIMINTOJA:

- *ratastyökalu*: make a new popple
- *nuoli kuplan reunassa*: suurennä/pienennä kuplaa -
- *X kuplassa*: poista kupla
- *vuorikuva kuplassa*: ota kuva TAI valitse kuva rullalta
- *kynä kuplassa*: piirrä kuplaan
- *T kuplassa*: kirjoita tekstiä
- *suorakaide kuplassa*: muuta kehyksen väriä
- *ympyrä kuplan ulkopuolella*: yhdistyy seuraavaan kuplaan
- **LOPUKSI ratastyökalu**: Export-> pdf (maksuversio) tai jpeg (josta esim. s-postiin)

<https://www.youtube.com/watch?v=D624wGdcH14>

VUOSILUOKKAKOKONAISUUDET JA OPPIAINEET

Perusopetuksen opetussuunnitelman
perusteet 2014:

Luku 13 vuosiluokat 1–2

Luku 14 vuosiluokat 3–6

Luku 15 vuosiluokat 7–9

ETSI UUSI PAIKKASI!

- Nimilaput on sijoiteltu esiopetus/aineryhmittäin eri pöytäryhmiin.
- Etsi oma nimilappusi ja uusi ryhmäsi.

VUOSILUOKKAKOKONAISUUDET

- Perusopetuksen kullakin vuosiluokkajakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi **oma erityinen tehtävänsä**.
- Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä **koulupolun nivelvaiheissa**.

LUKU 13: OPETUS VUOSILUOKILLA 1–2

13.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

*Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe **

13.2. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Monilukutaito (L4)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

13.3. Paikallisesti päätettävät asiat

*Opetuksen järjestäjä **päätää ja kuvaa** opetussuunnitelmassa (ks. s. 104)*

13.4. Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

*) Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

LUKU 14: OPETUS VUOSILUOKILLA 3-6

14.1. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3-6 tehtävä

*Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe **

Vuosiluokat 3-6: Oppijana kehittyminen

*Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe **

14.2. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Monilukutaito (L4)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

14.3. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä päätää ja kuvaa opetussuunnitelmassa (ks. s. 166-167)

14.4. Oppiaineet vuosiluokilla 3-6

**)Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.*

LUKU 14: OPETUS VUOSILUOKILLA 7–9

15.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7-9 tehtävä

*Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe **

Vuosiluokat 7-9: [Yhteisön jäsenenä kasvaminen](#)

Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

15.2. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Monilukutaito (L4)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

15.3. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä [päättää ja kuvaa](#) opetussuunnitelmassa [\(ks. s. 319\)](#)

15.4. Oppiaineet vuosiluokilla 7-9

**)Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.*

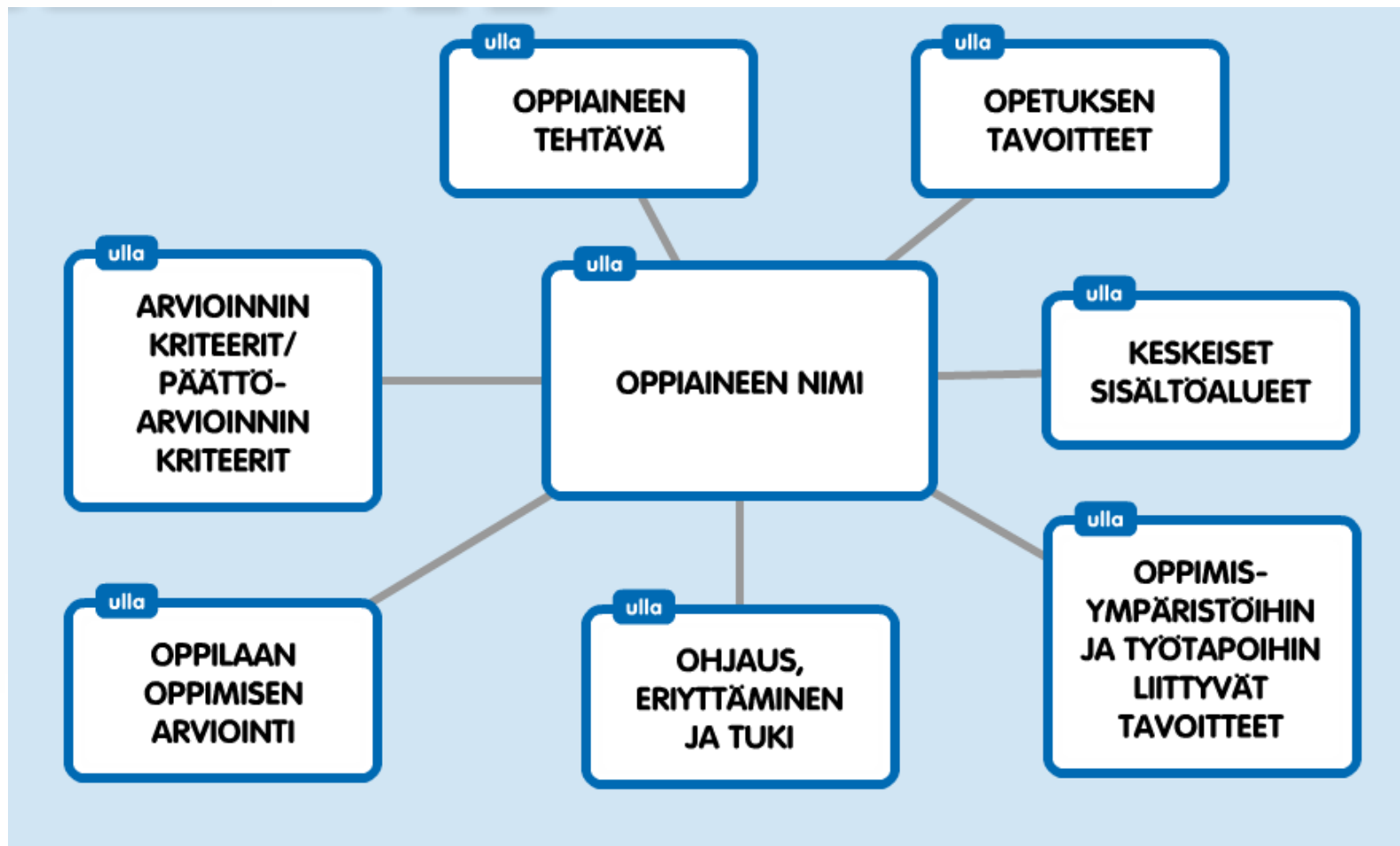
OPPIAINEISTA

MITEN PAIKALLINEN TIEKARTTA TUKEE OPPIAINEKOHTAISTA TYÖTÄ?

http://www.oph.fi/ops2016/tiekartta/miten_oppiaineosuudet_laaditaan

**Miten
oppiaineosuudet
laaditaan?**

OPPIAINEET JA OPS 2016



Opetussuunnitelman perusteiden 22.12.2014 lukujen 13, 14 ja 15 oppiaineosuuksien rakenne vuosiluokittain 1-2, 3-6 ja 7-9

OPPIAINEIDEN OPETUS

Lähtökohtana Valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 3§ ja sen perustelut

- Opetuksella rakennetaan laajaa yleissivistystä ja tuetaan oppilaiden maailmankuvan avartumista
- Huolehditaan sekä eri tiedonalojen tavoitteista että yleisemmistä läpileikkaavista tavoitteista
- Tavoitteena on, että oppilaalle rakentuu mielekkäitä, eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia, jotka toteutuvat oppiaineiden yhteistyönä
- Opetuksen tulee perustua tieteelliseen tietoon

VUOSILUOKKAKOKONAISUUKSIEN JA OPPIAINEIDEN TEHTÄVIEN KUVAUKSET

- Vuosiluokkakokonaisuuden alussa kuvataan sen erityinen tehtävä ja pedagoginen luonne, siirtymävaiheissa huomioonotettavat asiat sekä laaja-alaisten osaamisalueitten tehtävät ja tavoitteet ko. vuosiluokalla.
- Oppiaineiden tehtäväkuvauksessa ensin yhteinen kuvaus kaikille vuosiluokille ja sitten erityiset näkökulmat vuosiluokkia 1-2, 3-6, 7-9 koskien
- Oppiaineen tehtävä perusopetuksen kokonaisuudessa ja muun muassa merkitys oppilaan kasvun kehityksen ja tulevaisuuden kannalta.

OPPIAINEKUVAUKSEN MUUT OSA-ALUEET

- Tavoitteet keskeisiä
- Vain keskeiset, tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet
- Jokaisen oppiaineen erityiset näkökulmat oppimisympäristöjen, työtapojen, ohjauksen, eriyttämisen ja tuen sekä oppilaiden oppimisen arvioinnin kehittämiseen
- Arviointikriteerit 6. luokan loppuun (hyvän osaamisen taso)
- Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 ja niitä selventävät kuvaukset

TEHTÄVÄT RYHMILLE

- 1. Miten tuetaan siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen, toiselta vuosiluokalta kolmannelle, kuudennelta seitsemännelle jne?**
 - Toimintatavat siirtymävaiheessa
 - Tarvittava yhteistyö, työnjako ja vastuut
- 2. Mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen mahdolliset paikalliset painotukset esiopetuksessa /vuosiluokilla 1-2, 3-6 tai 7-9 ja miten laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan?**
- 3. Mitkä ovat kunkin oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet esiopetuksessa ja vuosiluokkakokonaisuudessa 1-2, 3-6 tai 7-9?**
- 4. Mitkä ovat kunkin oppiaineen keskeiset tavoitteet ja sisällöt eri vuosiluokilla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ja 9?**

(HUOM! Tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain)

PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMATYÖN TUKI JA ETENEMINEN

www.oph.fi/ops2016

www.ops2016.fi

OPETUSSUUNNITELMATYÖN VAIHEET

- Miten paikalliset prosessit ovat edenneet?
- Missä mennään?
- Onko valtakunnallinen tiekartta käytössä?
- Miten oman ”maastokartan” tekeminen on toteutunut?
 - aikajana
 - taulukko
 - vuosikello
 - jokin muu

PAIKALLISET OPS-PROSESSIT NÄKYVIKSI!

PAIKALLISET PUHEENVUOROT

- Kuntien ja koulujen edustajat
 - esimerkkejä seutu-, kunta- ja koulukohtaisista opetussuunnitelmaprosesseista
- Kiitos yhteistyöstä ja jakamisesta!

ESIMERKKEJÄ OPS-TYÖN ETENEMISESTÄ

Joensuu:

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ops2016/lp/jso>

Jyväskylä:

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/jyvaskyla>

Järvenpää:

http://www.jarvenpaa.fi/sivu.tpl?sivu_id=7345;d=7345

Lappeenranta:

http://www.oph.fi/download/161846_Lappeenranta_Opetussuunnitelmaprosessi_valmis_2_.pdf

Mikkeli:

<http://mikkeliops.net>

Otavan opiston ops-hautomot ja oppivat koulut:

<http://www.otavanopisto.fi/hankkeet/ops-hautomot-ja-oppivat-koulut>

Sodankylä:

<http://www.peda.net/veraja/sodankyla/ops2016>

Vihti Otiksenops-työ:

<http://otalammen-ops.purot.net>

Ylöjärvi:

http://www.oph.fi/download/150836_ops2016_prosessi_ylojarvella.pdf

PALAUTE TYÖPAJASTA 2

VASTAA PALAUTEKYSELYYN

- Osallistujat saavat sähköpostitse linkin palautekyselyyn.

<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/59862/lomake.html>

- Vastatthhan palautekyselyymme! Kiitos.

KOONTI

SAAVUTIMMEKO TYÖPAJAN 2

TAVOITTEET?

Hyvinvoiva koulu - uusi monialainen oppiminen

- Jatketaan paikallisen tason yhteistyötä ja vahvistetaan opetussuunnitelman tietoperustaa ja osaamista.
- Perehdytään esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 keskeisiin käsitteisiin: *mm. laaja-alainen osaaminen, oppimiskokonaisuudet (esiopetus), monialaiset oppimiskokonaisuudet (perusopetus) ja vuosiluokkakokonaisuudet.*
- Pohditaan, miten monialainen oppiminen, eheyttäminen, uudet oppimis- ja toimintaympäristöt sekä työtavat muuttavat nykykoulun toimintakulttuuria ja eri oppiaineiden opetusta.
- Suunnitellaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia.
- Tehdään paikallista ops-työtä näkyväksi.
- Suunnitellaan, miten paikallisesti päätettävät asiat toteutetaan käytännössä.

ENNAKKOTEHTÄVÄMME TYÖPAJAAN 3

Tapaamisiin syksyllä 2015!

ENNAKKOTEHTÄVÄT TYÖPAJAAN 3

1. **Mitä** muutan omassa työssäni OPStuki 2016 -työpajan 2 jälkeen? **Miten** saan muutoksen aikaiseksi?
2. **Miten** monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan kunnassamme/koulussamme?
3. **Miten** oppiainekohtaista ops-työtä tehdään kunnassamme/koulussamme?
4. **Tuo** mukanasasi työpajaan 3 jokin hyväksi koettu arviointikäytäntö. Valmistaudu kertomaan siitä muille.

"Tuo ja vie!"

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (1):

- Opetushallitus, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
- Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
- [http://www.oph.fi/ops2016/103/0/opetushallitus on hyväksynyt esi- perus ja lisaopetuksen opetussuunnitelman perusteet 22 12 2014](http://www.oph.fi/ops2016/103/0/opetushallitus_on_hyvaksynyt_esi_perus_ja_lisaopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_22_12_2014)
- Cantell, Hannele (toim.). 2015. Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Juva: PS-kustannus.
- Heino, Tina (toim.) 2014. Kokemukset kiertoon – ideoita oppimisympäristöjen kehittämiseen. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2013:8. Tampere. Suomen yliopistopaino Oy.
- [http://www.oph.fi/download/153505 kokemukset kiertoon 2.pdf](http://www.oph.fi/download/153505_kokemukset_kiertoon_2.pdf)

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (2)

- Jantunen, Timo ja Haapaniemi, Rauno. 2013. Iloa kouluun, Avaimia kouluviihtyvyyteen. Juva: PS-kustannus.
- Järvillehto, Lauri. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. Juva: PS-kustannus.
- Kangas, M., Vesterinen, O. & Krokfors, L. 2014. Oppimispelit lapsen maailman, pelitutkimuksen ja osallistavan pedagogiikan risteyskohdassa. Teoksessa L. Krokfors, M. Kangas & K. Kopisto (toim.) Oppiminen pelissä, 15-22).
- Norrena, Juho. 2015. Innostava koulun muutos, Opas laaja-alaisen osaamisen opetukseen. Juva: PS-kustannus.

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (3)

- <http://www.slideshare.net/JormaEnkenberg/tulevaisuuden-oppimisymparist-opiskelijoiden-tulkitsemana>
- <http://www.kaikkialla.fi/2013/11/18/mennaanko-metsaan-koulu-kaikkialla-video/>
- <http://hellstromtyotavat.blogspot.fi/>
- <http://www.slideshare.net/aylitalo/aktivoivia-opetusmenetelmi>
- <https://www.mindmeister.com/226092845>
- <http://www.eoppimiskeskus.fi/>

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (4)

- TVT koulun arjessa

<http://blogs.helsinki.fi/oppiailoakouluun/tvt-koulun-arjessa>

- Oppimislejät eri oppiaineiden opiskeluun

<http://peda.net/veraja/konnevesi/lukio/ophhanke2010/pelit>

- Kirsti Lonka: Kuilu?

http://www.youtube.com/watch?v=FYQly03W_Ik

- Kansallinen tieto- ja viestintäteknikan opetus käytön suunnitelma

<http://www.lvm.fi/julkaisu/4147295/kansallinen-tieto-ja-viestintateknikan-opetuskayton-suunnitelma>

- Digitaalinen agenda vuosille 2011-2020

http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=913424&name=DLFE11384.pdf&title=Tuottava%20ja%20uudistuva%20Suomi%20selonteko

- Tutkimus: Pelaajabarometri 2011: Pelaamisen muutos

http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65502/pelaajabarometri_2011.pdf?sequence=1

- Tutkimus: Pelaajabarometri 2013: Mobiilipelaamisen nousu

http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95150/pelaajabarometri_2013.pdf?sequence=1

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (5)

- Ohjelmoinnista

<http://koodaustunti.fi/>

www.koodikerho.fi

<http://koodi2016.fi/>

<http://light-bot.com>

<http://coda.org>

www.pelikasvatus.fi

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (6)

- Opinkirjon materiaalit: monialaiset oppimiskokonaisuudet

<http://www.opinkirjo.fi/ykskakstoimimaan>

<http://www.opinkirjo.fi/fi/opinkirjo/aluetoiminta/aluekoordinaattorit>

www.opinkirjo.fi

www.facebook.com/opinkirjo

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (7)

- Ilmiöoppimisesta

https://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/18970_IlmiöAtmos.pdf

<http://vinkkiverkko.wikispaces.com/Ilmiö+C3%B6pohjainen+oppiminen>

<http://www.slideshare.net/arongas/ilmipohjainen-oppiminen-presentation>

<http://www.slideshare.net/akiluos/itk2014-ilmioopas-foorumisesitys-1142014>